ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор Національного університету
«Одеська юридична академія»

_____ Олег ТОДОЩАК

«03» жовтня 2025 року

ВИСНОВОК

Національного університету «Одеська юридична академія» щодо дисертації Бабій Світлани Володимирівни на тему: «Реалізація галузевих засад кримінального провадження під час обрання, зміни, скасування тримання під вартою», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право», затверджену Вченою радою Національного університету «Одеська юридична академія», протокол № 1 від 17 жовтня 2019 року

Витяг
з протоколу засідання фахового семінару кафедри кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія»
№ 4 від «02» жовтня 2025 року

Присутні:

Завідувач кафедри кримінального процесу, д. ю. н., професор Торбас О.О.;
професор кафедри кримінального процесу, д.ю.н., професор Аленін Ю.П;
професор кафедри кримінального процесу, д.ю.н., професор Дрьомін В.М.;
доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н., доцент Стоянов М.М.;
доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н., доцент Волошина В.К. -*науковий керівник*;
доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н., доцент Пожар В.Г.;
доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н., доцент Гуртієва Л.М.;
доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н., доцент Мурзановська А.В.;
доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н., доцент Смирнов М.І.;
доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н., доцент Федчун Н.О.;
доцент кафедри кримінального процесу, д.ю.н., доцент Ракіпова І.В.;
доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н., доцент Підгородинська А.В.;
доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н., доцент Цитряк В.Я.;
доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н. Степаненко А.С.;
доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н. Завтур В.А.

З присутніх науково-педагогічних працівників кафедри 3 докторів юридичних наук та 12 співробітників кафедр (доценти кафедри кримінального процесу і кандидати юридичних наук) – фахівців за профілем поданої на розгляд дисертації.

Порядок денний:

Обговорення дисертаційного дослідження Бабій Світлани Володимирівни на тему: «Реалізація галузевих засад кримінального провадження під час обрання, зміни, скасування тримання під вартою», поданого на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» щодо рекомендації до разового публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді.

Слухали:

Доповідь здобувачки ступеня вищої освіти доктора філософії Бабій С.В. на тему: «Реалізація галузевих засад кримінального провадження під час обрання, зміни, скасування тримання під вартою», поданої на здобуття вищої освіти доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Доповідачка обґрунтувала актуальність обраної теми, визначила мету, завдання, методологію дисертаційного дослідження, охарактеризувала його об'єкт та предмет, виклала науково-практичну значимість роботи, надала відомості щодо впровадження результатів дослідження.

Обґрунтовуючи вибір дисертаційного дослідження, здобувачка зазначає, що актуальність обраної теми зумовлена тим, що тримання під вартою є одним з найбільш жорстких запобіжних заходів, який безпосередньо обмежує конституційне право на свободу та особисту недоторканність. Саме на стадії його обрання, зміни чи скасування найбільш гостро постає питання дотримання балансу між інтересами слідства (запобігання втечі, перешкоджання розслідуванню) та фундаментальними правами особи. У цьому зв'язку особливого значення набуває дотримання галузевих засад кримінального провадження – презумпції невинуватості, забезпечення права на захист, свободи від самовикриття, публічності, заборони подвійного притягнення до відповідальності. Дослідження того, як саме галузеві засади (принципи) кримінального провадження впливають на цю рівновагу, є ключовим для запобігання свавільним рішенням.

Аналіз вітчизняної судової практики свідчить про значну кількість скарг на обрання та продовження тримання під вартою, а також на різницю в підходах окремих судів. Часто рішення приймаються формально, без глибокого аналізу всіх обставин справи з точки зору дотримання галузевих засад кримінального провадження, що призводить до порушень прав громадян та підриву довіри до правосуддя.

Питання реалізації галузевих засад кримінального провадження, висвітлювалися в працях багатьох українських та зарубіжних учених, зокрема таких як: Ю.П. Аленін, О.Р. Балацька, Р.В. Бараннік, В.В. Бережанська, Н.Р. Бобечко, В.В. Вапнярчук, Т.В. Волошанівська, В.К. Волошина, О.І. Галаган, Д.М. Говорун, Ю.О. Гурджі, Ю.М. Грошевий, О.Г. Дехтяр, Л.В. Карабут, О.В. Карнаухов, О.А. Коваль, А.М. Колодій, А.В. Кочура, В.В. Крижанівський, О.П.

Кучинська, А.В. Лапкін, В.Т. Маляренко, М.М. Михеєнко, О.О. Мохонько, В.В. Навроцька, Г.М. Омельяненко, С.П. Погребняк, В.І. Сліпченко, В.В. Смірнова, О.С. Степанов, О.В. Стрілецька, В.М. Тертишник, Т.І. Фулей, Ю.В. Циганюк та інші. Різні проблемні питання застосування запобіжних заходів, в тому числі і тримання під вартою, досліджувались у працях Ю.П. Аленіна, О.В. Винокурова, В. І. Галагана, Н.В. Глинської, І.В. Гловюк, Ю.М. Грошевого, А.Л. Даля, А.А. Жук, О.Г. Журавльова, В.А. Завтура, О.В. Капліної, О.Ю. Костюченко, О.П. Кучинської, Д.Є. Лук'янчикова, А.М. Мельник, В.Т. Нора, М. А. Погорецького, Л. Д. Удалової, В.І. Фаринника, Ю.В. Циганюк, В.П. Шибіко, О.Г. Шило, М.Є. Шумила та інших.

Не зважаючи на те, що кожен із вище вказаних науковців зробив істотний вклад у дослідження проблематики реалізації галузевих засад кримінального провадження та застосування тримання особи під вартою, однак в переважній більшості ці питання розглядалися окремо. Водночас у науці кримінального процесу України до цього часу не було самостійного комплексного дисертаційного дослідження проблем реалізації галузевих засад кримінального провадження під час обрання, зміни або скасування тримання особи під вартою.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами. Дисертаційне дослідження виконано відповідно до Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року, затверджених Указом Президента України від 30.09.2019 року № 722/2019, а саме п. 16 - сприяння побудові миролюбного і відкритого суспільства в інтересах сталого розвитку, забезпечення доступу до правосуддя для всіх і створення ефективних, підзвітних та заснованих на широкій участі інституцій на всіх рівнях; Національної стратегії у сфері прав людини, затвердженої Указом Президента України від 24.03.2021 року № 119/2021, в частині впровадження ефективних засобів юридичного захисту та компенсаційних механізмів за порушення конвенційних прав особи; а також плану науково-дослідної роботи кафедри кримінального процесу Національного університету «Реформування кримінального процесуального, кримінально-виконавчого права та оперативно-розшукової діяльності в умовах євроінтеграції та протидії злочинності в епоху цифрового суспільства» у межах виконання теми науково-дослідної роботи Національного університету «Одеська юридична академія» «Правове та соціальне життя України у людиноцентристському вимірі в цифрову еру» на 2021-2025 роки.

Тему дисертації затверджено рішенням Вченої ради Національного університету «Одеська юридична академія» від 17 жовтня 2019 року, протокол № 1.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є визначення особливостей реалізації галузевих засад кримінального провадження при обранні, зміні та скасуванні тримання особи під вартою, а також формулювання окремих пропозицій щодо вдосконалення чинного кримінального процесуального законодавства з метою удосконалення механізму реалізації зазначених засад.

Для досягнення поставленої мети у дисертації вирішувалися такі завдання:

- визначити основні доктринальні положення щодо поняття та сутності засад кримінального провадження;

- встановити сучасні підходи до класифікації засад кримінального процесу;

- охарактеризувати основні риси галузевих засад кримінального процесу та систематизувати їх;

- встановити характерні особливості процедури застосування до особи запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою;

- проаналізувати особливості реалізація презумпції невинуватості під час застосування до особи тримання під вартою;

- визначити прояв свободи від самовикриття та права не свідчити проти близьких родичів та членів сім'ї при застосування тримання під вартою;

- встановити особливості дотримання заборони двічі притягувати до кримінальної відповідальності за одне і те саме правопорушення при застосування тримання під вартою;

- з'ясувати механізм реалізації забезпечення права на захист під час застосування до особи тримання під вартою;

- встановити порядок реалізації засади публічності під час застосування до особи тримання під вартою;

- проаналізувати проблематику належного обґрунтування необхідності тримання під вартою та забезпечення реалізації галузевих засад при застосуванні до особи тримання під вартою;

- охарактеризувати особливості реалізація засади забезпечення прав і законних інтересів потерпілого під час застосування до особи тримання під вартою;

- сформулювати пропозиції щодо вдосконалення кримінального процесуального законодавства в частині реалізації галузевих засад кримінального провадження під час обрання, зміни або скасування тримання під вартою.

Об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження є правовідносини, які виникають в процесі реалізації галузевих засад кримінального провадження під час обрання, зміни або скасування тримання під вартою.

Предмет дослідження. Предметом дослідження є реалізації галузевих засад кримінального провадження під час обрання, зміни або скасування тримання під вартою.

Методи дослідження. Методологічним підґрунтям дисертаційного дослідження виступає комплекс загальнонаукових та спеціальних методів наукового дослідження. За допомогою діалектичного методу визначено сутність галузевих засад кримінального провадження (п. 1.3), встановлено особливості процедури застосування до особи тримання під вартою (п. 2.1), а також сутність такої нової засади як «забезпечення прав і законних інтересів потерпілого» (п. 3.2.) та інші. Системний метод та метод системно-структурного аналізу дозволив провести класифікацію засад кримінального провадження (п. 1.2), визначити систему галузевих засад кримінального провадження (п. 1.3), тощо. Порівняльно-правовий метод використовувався при здійсненні порівняння

міжнародно-правових актів із кримінальним процесуальним законодавством України, а також із процесуальним законодавством зарубіжних країн (розділи 1, 2,3). Формально-юридичний метод було застосовано при визначенні понятійно-категоріального апарату дослідження, аналізі положень чинного кримінального процесуального законодавства, рішень Європейського суду з прав людини, а також при встановлені особливостей реалізації галузевих засад під час обрання, зміни або скасування тримання під вартою (розділи 1, 2, 3). Логіко-нормативний метод використовувався при формулюванні змін та доповнень до чинного кримінального процесуального законодавства України (розділи 1, 2, 3).

Теоретичною основою дисертаційного дослідження виступають дослідження українських та зарубіжних вчених у галузі загальної теорії права, кримінального, кримінально-процесуального та інших галузей права.

Нормативну базу дисертаційного дослідження складають міжнародні нормативно-правові акти Конституція України (далі - КУ), Кримінальний процесуальний кодекс України (далі - КПК), рішення Конституційного Суду України, закони та підзаконні нормативно-правові акти. Емпіричну базу дослідження складають рішення ЄСПЛ, рішення Верховного Суду та інших судів України.

Наукова новизна отриманих результатів. Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертація є першим у науці кримінального процесуального права комплексним дослідженням реалізації галузевих засад кримінального провадження під час обрання, зміни, скасування тримання під вартою. За результатами дисертаційного дослідження отримано наступні результати, що мають наукову новизну:

вперше

- запропоновано в якості окремої галузевої засади кримінального провадження виділяти такий принцип як «забезпечення прав і законних інтересів потерпілого» під яким слід розуміти кримінально-процесуальну діяльність суб'єктів, які ведуть провадження, спрямовану на забезпечення прав і захист законних інтересів потерпілого, відновлення його майнових та інших порушених кримінальним правопорушенням прав, а також обґрунтовано необхідність її законодавчої регламентації у системі загальних засад кримінального провадження, передбачених ст. 7 КПК України;

- з метою забезпечення дотримання засади презумпції невинуватості запропоновано варіант правової регламентації обмеження загального сукупного строку тримання обвинуваченого під вартою під час розгляду кримінального провадження у суді першої інстанції, що не повинен перевищувати 6 місяців, з можливістю його продовження до 12 місяців лише у провадженнях про тяжкі та особливо тяжкі злочини;

- викладено наукову позицію про необхідність покладення на слідчого суддю, суд обов'язку виконання засади публічності, що полягає у зобов'язані забезпечити законний, обґрунтований та справедливий розгляд та вирішення тих питання, що винесені на їх розгляд учасниками кримінального провадження та віднесені до їх повноважень КПК, для виконання завдань кримінального

провадження та запропоновано варіант його процесуальної регламентації у ст. 25 КПК;

- сформульовано варіант правової регламентації у КПК України комплексу процесуальних прав потерпілого спрямованих на забезпечення його прав і законних інтересів під час застосування тримання підозрюваного, обвинуваченого під вартою, що повинно включати наступні права: право потерпілого, законного представника, представника бути повідомленим про розгляд клопотання про застосування запобіжного заходу, брати участь у судовому засіданні, виступати в судовому засіданні, викладаючи свою позицію та аргументи, висловлювати свою думку щодо необхідності застосування певного заходу та його виду, зокрема наполягати на триманні під вартою підозрюваного, обвинуваченого;

- аргументовано твердження про самостійне право потерпілого, його представника ініціювати перед слідчим суддею, судом питання застосування до підозрюваного, обвинуваченого запобіжного заходу у випадках, коли слідчий, прокурор взагалі не ініціюють це питання, а також право потерпілого, його представника самостійно звертатися до слідчого судді, суду з клопотаннями про зміну запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою на інший і навпаки та про скасування тримання під вартою, якщо це буде відповідати його законним інтересам;

удосконалено

- механізм реалізації презумпції невинуватості та забезпечення доведеності вини під час застосування до особи тримання під вартою шляхом закріплення до КПК наступних положень щодо: а) встановлення конкретної вимоги про обов'язок слідчого, прокурора доводити наявність підстав для застосування запобіжного заходу; б) встановлення заборони слідчому судді, суду при вирішенні питання про застосування запобіжного заходу, досліджувати докази, отримані незаконним шляхом; в) встановлення положення про те, що сам факт застосування до підозрюваного, обвинуваченого тримання під вартою не означає визнання її винуватою у вчиненні кримінального правопорушення чи покарання особи;

- підстави для застосування запобіжних заходів спрямоване на забезпечення дотримання засади заборони двічі притягувати до кримінальної відповідальності за одне і те саме правопорушення шляхом встановлення обов'язку слідчого прокурора, слідчого судді, суду перевіряти відсутність вирок суду, який набрав законної сили, або ухвали суду про закриття кримінального провадження по тому самому обвинуваченню, або нескасованої постанови слідчого, дізнавача, прокурора про закриття кримінального провадження з підстав, передбачених пунктами 1, 2, 4, 9 частини 1 статті 284 КПК, у кримінальному провадженні щодо того самого діяння, що розслідувалося з дотриманням вимог щодо підслідності;

- механізм реалізації засади забезпечення права на захист під час застосування до особи найсуворішого запобіжного заходу – тримання під варто шляхом закріплення у КПК відповідного положення, що вимагало б від слідчого

судді, суду реагувати на випадки явної некомпетентності та неефективності захисту під час розгляду питання обрання або зміни цього запобіжного заходу шляхом вжиття необхідних заходів для заміни захисника;

- процедуру реалізації права на захист під час звернення до прокурора з клопотанням про скасування тримання під вартою як запобіжного заходу для проходження військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період, шляхом надання відповідного права і захиснику підозрюваного, обвинуваченого звернутися до прокурора із відповідним клопотанням з обов'язковим зазначенням про погодження самого підозрюваного, обвинуваченого з таким клопотанням;

- механізм реалізація засади публічності під час застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою шляхом уточнення процедури її реалізації через: а) ініціювання обрання щодо підозрюваного, обвинуваченого такого виду запобіжного заходу; б) ініціювання продовження строку тримання під вартою, зміну такого виду запобіжного заходу на інший; в) участь в розгляді цього клопотання, його обґрунтування; г) обов'язок слідчого судді, суду обґрунтовувати прийняті рішення за результатами розгляду відповідних клопотань щодо застосування щодо особи тримання під вартою; г) їх оскарження стороною обвинувачення;

набуло подальшого розвитку

- формулювання ключових ознак галузевих засад кримінального провадження, до яких необхідно відносити наступні: 1) притаманні лише галузі кримінального процесуального права, забезпечують його цілісність та єдність; 2) в основному закріплені у кримінальному процесуальному законодавстві (хоча деякі через важливість знаходять своє відображення так само і в КУ); 3) покликані забезпечувати ефективне регулювання кримінально-процесуальних відносин; 4) направленні на виконання завдань кримінального провадження; 5) відображають сутність й структуру проваджень, стадій та інститутів кримінального процесу; 6) реалізуються в усіх, декількох або одній кримінально-процесуальній стадії; 7) порушення такого принципу є істотним порушенням вимог кримінального процесуального закону та тягне застосування заходів кримінально-процесуальної відповідальності або заходів захисту;

- уточнення змісту стандарту доказування «достатні підстави» в аспекті обґрунтування необхідності тримання особи під вартою, що полягає в тому, що сторона обвинувачення має надати конкретні й перевірювані факти, а не загальні припущення як самої обґрунтованої підозри, так і наявності конкретних ризиків, передбачених ч. 1 ст. 177 КПК України; а також «достатні підстави» у світлі практики ЄСПЛ мають оцінюватися динамічно, а суди зобов'язані наводити переконливі аргументи, чому саме обмеження свободи є виправданим;

- аргументація шляхів вирішення виявлених проблем обґрунтування необхідності тримання особи під вартою, які тягнуть порушення тих чи інших галузевих засад кримінального провадження через: запровадження методичних рекомендацій для суддів щодо оцінки належного обґрунтування рішень; посилення контролю за дотриманням стандартів ЄСПЛ у судовій практиці;

системне навчання суддів і прокурорів у сфері прав людини; а також розширення практики застосування альтернативних запобіжних заходів, зокрема домашнього арешту та застави;

- положення про необхідність вдосконалення механізму та порядку забезпечення безперешкодного права потерпілого, його представника на оскарження ухвали слідчого судді про застосування запобіжного заходу або про відмову у цьому до суду апеляційної інстанції незалежно від їх участі у судовому розгляді цього питання в суді.

Після завершення доповіді Бабій С.В. відповідала присутнім на поставлені запитання:

Професор кафедри кримінального процесу, д.ю.н., професор Аленін Ю.П. запитав, чому дисертанта вважає що засада заборони двічі притягувати до кримінальної відповідальності за одне і те саме правопорушення є суто галузевою засадою (кримінально-процесуальною), а не міжгалузевою, оскільки в кримінальному праві теж є такий принцип?

Бабій С.В. відповіла, що засада заборони двічі притягувати до кримінальної відповідальності за одне і те саме правопорушення (non bis in idem) має міждисциплінарний характер, проте її провідне практичне значення і реальний механізм реалізації проявляються саме у сфері кримінального процесуального права, що дає підстави вважати її галузевою засадою кримінального провадження. По-перше, попри те що принцип non bis in idem закріплений у статті 61 Конституції України, а також має відображення у кримінальному праві (наприклад, у контексті виключення повторного притягнення до відповідальності за те саме діяння), саме кримінальне процесуальне право встановлює механізми практичної реалізації цієї гарантії. Тобто питання, чи може бути розпочате нове провадження, чи є вирок, ухвала чи постанова суду остаточними, чи можливо відновлення провадження після закриття — належить виключно до предмета регулювання КПК України. По-друге, зміст засади розкривається через процесуальні наслідки її порушення. Якщо кримінальне право визначає лише, що не допускається повторне покарання за те саме діяння, то саме кримінальний процес: регламентує процедуру закриття провадження (п. 8 ч. 1 ст. 284 КПК України — у зв'язку з наявністю вироку суду щодо тієї ж особи і того ж обвинувачення); встановлює процесуальні гарантії (судовий контроль, апеляційне та касаційне оскарження).

По-третє, на міжнародному рівні зміст принципу non bis in idem також розглядається у контексті процесуальних гарантій. Так, стаття 4 Протоколу № 7 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод передбачає не просто матеріальну заборону повторного покарання, а процесуальну заборону повторного провадження після остаточного рішення суду. Тобто, йдеться саме про кримінальне провадження, а не про кримінальну відповідальність у матеріально-правовому розумінні.

Отже, хоча принцип заборони двічі притягувати до кримінальної відповідальності має міжгалузеву природу, його реальне функціонування,

забезпечення та контроль за дотриманням здійснюються виключно в межах кримінального процесуального регулювання. Саме тому в системі засад кримінального провадження він розглядається як галузева (кримінально-процесуальна) засада, що має власний процесуальний зміст, інструментарій реалізації та специфічні наслідки порушення.

Завідувач кафедри кримінального процесу, д.ю.н., професор Торбас О.О. запитав, чим обґрунтовано наукову позицію про необхідність покладення на слідчого суддю, суд обов'язку виконання засади публічності?

Бабій С.В. відповіла, що по-перше, публічність як галузева засада кримінального провадження має універсальний характер і поширюється на всіх суб'єктів кримінального процесу, включаючи суд і слідчого суддю. Її сутність полягає у тому, що кримінальне провадження здійснюється від імені держави і в інтересах суспільства, а тому кожен орган, який уповноважений реалізовувати кримінальне переслідування чи здійснювати правосуддя, зобов'язаний діяти з ініціативи держави, незалежно від волевиявлення окремих осіб. Хоча стаття 25 КПК України формально адресує засаду публічності органам досудового розслідування та прокурору, її зміст і цільове призначення вимагають поширення на суд і слідчого суддю. Адже суд, здійснюючи судовий контроль (статті 206, 206-1, 207, 208, 176–183 КПК) і вирішуючи питання про тримання під вартою, фактично реалізує функцію держави щодо забезпечення законності та охорони публічного інтересу. Суд і слідчий суддя, розглядаючи клопотання про застосування запобіжних заходів, виступають не як пасивний арбітр, а як активний гарант публічного інтересу і прав людини.

Відповідно до статті 129 Конституції України, основними засадами судочинства є законність, гласність і забезпечення права на справедливий суд. Усі ці елементи — складові публічності. Суд, як єдиний орган, уповноважений здійснювати правосуддя (ст. 124 Конституції), несе обов'язок забезпечення реалізації публічного інтересу в межах кримінального провадження. Тобто, публічність — це не лише прерогатива сторони обвинувачення, а й функціональний обов'язок суду, який виступає носієм державної влади в кримінальній юстиції.

Системний аналіз норм КПК України показує, що суд не може бути усунутий від реалізації публічності, адже: стаття 22 КПК передбачає змагальність сторін у поєднанні з обов'язком суду створювати умови для реалізації процесуальних прав; стаття 206 КПК зобов'язує суддю діяти з власної ініціативи, якщо встановлено факти порушення прав особи під час тримання під вартою; у статті 176 КПК суд визначений як орган, що ухвалює рішення "від імені держави", тобто в межах державного (публічного) обов'язку.

Таким чином, реалізація засади публічності судом — це не втручання у змагальність, а прояв гарантійного характеру правосуддя. Суд не ототожнюється з жодною зі сторін, але несе відповідальність за дотримання публічного інтересу — законності, справедливості, недопущення свавілля.

доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н., доцент Підгородинська А.В. поцікавилась, чим аргументовано твердження про самостійне право потерпілого, його представника ініціювати перед слідчим суддею, судом питання застосування до підозрюваного, обвинуваченого запобіжного заходу у випадках, коли слідчий, прокурор взагалі не ініціюють це питання?

Бабій С.В. відповіла, що в дисертаційному дослідженні було доведено твердження про самостійне право потерпілого або його представника ініціювати перед слідчим суддею чи судом питання застосування до підозрюваного (обвинуваченого) запобіжного заходу, навіть за відсутності ініціативи слідчого чи прокурора, що ґрунтується на системному тлумаченні норм КПК України, конституційних гарантій та міжнародних стандартів захисту прав потерпілого.

Відповідно до статті 55 Конституції України, кожному гарантується право на судовий захист своїх прав і свобод. Це положення не обмежується процесуальними ініціативами сторін обвинувачення — воно поширюється й на потерпілого як самостійного учасника кримінального провадження, який зазнав шкоди від злочину, оскільки саме потерпілий має власний інтерес у забезпеченні належного реагування держави на злочин, включаючи ініціювання заходів, що запобігають повторному посяганню чи впливу на нього з боку підозрюваного.

Визнання за потерпілим такого права логічно випливає із засади забезпечення прав і законних інтересів потерпілого, яку в дисертаційному дослідженні запропоновано як окрему галузеву засаду кримінального провадження. Її сутність полягає не лише у "пасивному" захисті прав потерпілого, а у створенні механізмів їх активного здійснення. Якщо слідчий чи прокурор не вживають заходів для забезпечення безпеки потерпілого, його право на судовий захист втрачає реальний зміст. Тому надання потерпілому можливості самостійно звернутися до суду з ініціативою щодо застосування запобіжного заходу — це реалізація позитивного обов'язку держави забезпечити ефективний захист потерпілих.

Європейський суд з прав людини неодноразово наголошував, що держави повинні забезпечити "ефективний доступ до правосуддя для потерпілих від злочинів" (справи: "Kontrová v. Slovakia", "Opuz v. Turkey", "Bevacqua and S. v. Bulgaria"). Це включає можливість ініціювати процесуальні дії, якщо державні органи бездіяльні або не забезпечують належного рівня захисту. Таким чином, надання потерпілому права звертатися до суду з ініціативою щодо запобіжного заходу узгоджується з європейським стандартом "ефективного засобу захисту" (ст. 13 Конвенції).

Надання потерпілому такого права є логічним елементом розвитку системи галузевих засад, зокрема засади забезпечення прав і законних інтересів потерпілого, і відповідає сучасним тенденціям демократизації кримінального процесу України.

доцент кафедри кримінального процесу, д.ю.н., доцент Ракіпова І.В. запитала, чому ви вважаєте що Ви вперше запропонували в якості окремої

галузевої засади кримінального провадження виділяти такий принцип як «забезпечення прав і законних інтересів потерпілого»?

Бабій С.В. відповіла, що дійсно у науці кримінального процесу були пропозиції щодо запровадження схожої засади «захист прав потерпілого», але у нашому випадку мова йде саме про «забезпечення прав і законних інтересів потерпілого» а це дещо відмінні поняття. Під «забезпеченням прав і законних інтересів потерпілого» слід розуміти кримінально-процесуальну діяльність суб'єктів, які ведуть провадження, спрямовану не лише на «захист» прав потерпілого від порушень, а й на створення реальних умов для їх ефективної реалізації, а також відновлення порушених кримінальним правопорушенням благ і правомірних інтересів. Такий підхід виходить за межі традиційного розуміння "захисту прав", оскільки останній здебільшого передбачає реактивну, оборонну функцію держави — протидію вже вчиненому порушенню. Натомість "забезпечення" включає превентивну, відновну і компенсаційну складові, що наближає цю засаду до європейського стандарту "ефективного захисту прав потерпілої особи" (effective protection of victims' rights).

Відмінність від пропонованої раніше засади "захист прав потерпілого" полягає у зміщенні акцентів із пасивного реагування на активну діяльність держави. "Захист" передбачає лише протидію порушенню прав, тоді як "забезпечення" включає усі етапи правового впливу — від виявлення потерпілого, роз'яснення йому прав, залучення до процесу, надання доступу до інформації, можливості висловлювати позицію та домагатися відшкодування шкоди — до гарантування виконання судових рішень. Таким чином, нова засада має комплексний, динамічний і позитивний характер.

Також з науково-методологічного погляду запропонована засада є логічним продовженням системи галузевих принципів, які спрямовані на охорону прав суб'єктів кримінального провадження. Якщо презумпція невинуватості, право на захист чи свобода від самовикриття захищають підозрюваного чи обвинуваченого, то засади, спрямовані на забезпечення прав потерпілого, формують баланс процесуальної рівноваги сторін. Це забезпечує відповідність кримінального процесу принципу справедливості у його матеріальному значенні.

доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н., доцент Гуртієва Л.М. запитала, які зміни до КПК України пропонує дисертантка задля забезпечення реалізації презумпції невинуватості при обранні, зміні чи скасуванні тримання під вартою?

Бабій С.В. відповіла, що в результаті грунтовного дослідження проблем реалізації презумпції невинуватості, запропоновано ряд змін та доповнень до КПК України, які повинні забезпечити ефективну реалізацію зазначеної засади, зокрема:

запропоновано варіант правової регламентації обмеження загального сукупного строку тримання обвинуваченого під вартою під час розгляду кримінального провадження у суді першої інстанції, що не повинен

перевищувати 6 місяців, з можливістю його продовження до 12 місяців лише у провадженнях про тяжкі та особливо тяжкі злочини;

а) встановлення конкретної вимоги про обов'язок слідчого, прокурора доводити наявність підстав для застосування запобіжного заходу. З цією метою пропонуємо додати наступне положення до ст. 194 КПК у вигляді нової частини 2 і відповідно змінити нумерацію статті: «Обов'язок доказування обставин, передбачених частиною першою цієї статті покладається на слідчого, прокурора, які подали відповідне клопотання»;

б) встановлення вимоги про те, що рішення про застосування такого запобіжного заходу не може ґрунтуватися на доказах, отриманих незаконним шляхом, тобто, на недопустимих доказах. Для цього пропонуємо до ч. 4 ст.193 додати наступне речення: «Слідчий суддя, суд не можуть досліджувати докази, отримані незаконним шляхом»;

в) встановлення положення про те, що сам факт застосування до підозрюваного, обвинуваченого тримання під вартою не означає визнання її винуватою у вчиненні кримінального правопорушення чи покарання особи. Для цього пропонуємо відповідне положення додати до ч. 5 ст. 17 КПК: «Застосування до підозрюваного, обвинуваченого тримання під вартою не є доказом його винуватості у вчиненні кримінального правопорушення чи покарання особи».

доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н. Стоянов М.М. поцікавився, як дисертантка бачить вирішення проблеми недостатньої мотивації рішень щодо продовження тримання під вартою в контексті дотримання галузевих засад кримінального провадження?

Бабій С.В. відповіла, що проблема формального, недостатньо мотивованого продовження строків тримання під вартою є системною для українського кримінального процесу. Більшість ухвал судів містять лише загальні посилання на тяжкість злочину, не аналізуючи фактичні обставини, які б підтверджували існування ризиків, передбачених статтею 177 КПК України. Це суперечить не лише вимогам статті 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, а й галузевим засадам кримінального провадження. Для вирішення цієї проблеми необхідний комплекс нормативних і практичних заходів, спрямованих на конкретизацію змісту судової мотивації та підвищення стандартів обґрунтування рішень.

Нормативні заходи. По-перше, пропонуємо уточнення вимог статті 199 КПК України щодо мотивування ухвали про продовження тримання під вартою. Доцільно законодавчо закріпити обов'язок суду наводити конкретні фактичні дані, які підтверджують кожен із ризиків, а не обмежуватися формальними посиланнями на "тяжкість злочину". Встановити обов'язок прокурора надавати суду докази наявності ризиків у динаміці, тобто не просто повторювати попередні доводи, а демонструвати нові обставини, що виправдовують подальше тримання під вартою.

По-друге, слід ввести вимогу аналізу альтернативних запобіжних заходів. Суд повинен чітко зазначати, чому менш суворі заходи (домашній арешт, застава, особисте зобов'язання) є недостатніми у конкретній справі.

По-третє, необхідно передбачити процесуальну відповідальність за ухвалення рішень без належного мотивування (наприклад, можливість перегляду таких ухвал в апеляційному порядку як істотно немотивованих).

Практичні (організаційно-процесуальні) шляхи. По-перше, це удосконалення судової практики через рекомендації Верховного Суду. Необхідно розробити методичні роз'яснення (постанову Пленуму ВС) щодо стандартів доказування «достатніх підстав» для тримання під вартою.

По-друге, це підвищення рівня професійної культури суддів і прокурорів через навчальні програми, присвячені стандартам ЄСПЛ.

По-третє, впровадження уніфікованої структури ухвали про продовження тримання під вартою — з обов'язковими розділами: опис фактичних обставин, оцінка ризиків, аналіз альтернатив, висновки суду.

доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н., доцент Мурзановська А.В. поцікавилась, як щодо реальності імплементації пропозиції дисертантки щодо обмеження загального сукупного строку тримання обвинуваченого під вартою під час розгляду кримінального провадження у суді першої інстанції, що не повинен перевищувати 6 місяців, з можливістю його продовження до 12 місяців лише у провадженнях про тяжкі та особливо тяжкі злочини?

Бабій С.В. відповіла, що у багатьох європейських юрисдикціях (наприклад, Польща, Німеччина, Чехія) встановлено граничні строки тримання під вартою під час судового розгляду. Їх перевищення допускається лише за наявності виняткових підстав, підтверджених конкретними фактами.

Встановлення верхньої межі забезпечить чіткість правового регулювання та унеможливить свавільне продовження тримання під вартою. Це створить передумови для реальної реалізації засад презумпції невинуватості, публічності, змагальності та розумності строків кримінального провадження. Запровадження часових рамок змусить суди раціонально планувати судові засідання, уникати безпідставних відкладень, а сторони — належно готуватися до розгляду. Це сприятиме загальному скороченню строків розгляду справ і підвищить ефективність правосуддя.

Щоправда існують потенційні труднощі реалізації цього. По-перше, це навантаження на суди та відсутність процесуальної дисципліни. Без належного кадрового та організаційного забезпечення існує ризик, що суди не встигатимуть розглядати справи у встановлені строки. Особливо це стосується складних проваджень із великою кількістю епізодів чи учасників.

По-друге, це необхідність комплексних змін до КПК. Для ефективного впровадження такого обмеження потрібно внести зміни не лише до статті 197 КПК, а й до статей 315, 331, 376, які регламентують судовий розгляд, строки розгляду клопотань і порядок продовження запобіжних заходів.

По-третє, існує ризик зловживань з боку сторони захисту. Може виникнути ситуація, коли захист штучно затягує процес, аби сплив термін тримання під вартою. Це потребує встановлення процесуального механізму "зупинення перебігу строку" у разі навмисного перешкоджання судовому розгляду.

Можливо треба додатково передбачити винятки — лише за наявності виняткових обставин (наприклад, особлива складність справи, велика кількість потерпілих або міжнародне співробітництво).

Таким чином, імплементація цієї пропозиції можлива і доцільна, але за умови поступового запровадження в рамках більш широкої реформи кримінального процесу — з урахуванням принципу реалістичності, гнучкості й дотримання гарантій справедливого судового розгляду.

Після відповідей на запитання виступив **науковий керівник** – доцент кафедри кримінального процесу, к.ю.н., доцент Волошина Владлена Костянтинівна.

Науковий керівник зазначив, що автору вдалося виконати поставлені завдання та досягти поставленої мети, для чого було використано сукупність загальнонаукових та спеціальних методів і прийомів наукового пізнання, а саме: діалектичний метод, системний метод та метод системно-структурного аналізу; формально-юридичний метод, логіко-нормативний метод, порівняльно-правовий метод та ін.

Дисертація має наукову новизну, оскільки в ній наведено теоретичне узагальнення і нове вирішення наукової задачі, яка була поставлена перед дослідженням. Дисертація є першим у науці кримінального процесуального права комплексним дослідженням реалізації галузевих засад кримінального провадження під час обрання, зміни, скасування тримання під вартою.

Зокрема автором запропоновано в якості окремої галузевої засади кримінального провадження виділяти такий принцип як «забезпечення прав і законних інтересів потерпілого» під яким слід розуміти кримінально-процесуальну діяльність суб'єктів, які ведуть провадження, спрямовану на забезпечення прав і захист законних інтересів потерпілого, відновлення його майнових та інших порушених кримінальним правопорушенням прав, а також обґрунтовано необхідність її законодавчої регламентації у системі загальних засад кримінального провадження, передбачених ст. 7 КПК України.

Також в дисертаційному дослідженні вперше з викладено наукову позицію про необхідність покладення на слідчого суддю, суд обов'язку виконання засади публічності, що полягає у зобов'язані забезпечити законний, обґрунтований та справедливий розгляд та вирішення тих питання, що винесені на їх розгляд учасниками кримінального провадження та віднесені до їх повноважень КПК, для виконання завдань кримінального провадження та запропоновано варіант його процесуальної регламентації у ст. 25 КПК.

Крім того автором сформульовано варіант правової регламентації у КПК України комплексу процесуальних прав потерпілого спрямованих на забезпечення його прав і законних інтересів під час застосування тримання

підозрюваного, обвинуваченого під вартою, що повинно включати наступні права: право потерпілого, законного представника, представника бути повідомленим про розгляд клопотання про застосування запобіжного заходу, брати участь у судовому засіданні, виступати в судовому засіданні, викладаючи свою позицію та аргументи, висловлювати свою думку щодо необхідності застосування певного заходу та його виду, зокрема наполягати на триманні під вартою підозрюваного, обвинуваченого.

Також дисертанткою було удосконалено механізм реалізації презумпції невинуватості та забезпечення доведеності вини під час застосування до особи тримання під вартою шляхом закріплення до КПК наступних положень щодо: а) встановлення конкретної вимоги про обов'язок слідчого, прокурора доводити наявність підстав для застосування запобіжного заходу; б) встановлення заборони слідчому судді, суду при вирішенні питання про застосування запобіжного заходу, досліджувати докази, отримані незаконним шляхом; в) встановлення положення про те, що сам факт застосування до підозрюваного, обвинуваченого тримання під вартою не означає визнання її винуватою у вчиненні кримінального правопорушення чи покарання особи.

Крім того, в дисертації набуло подальшого розвитку уточнення змісту стандарту доказування «достатні підстави» в аспекті обґрунтування необхідності тримання особи під вартою, що полягає в тому, що сторона обвинувачення має надати конкретні й перевірювані факти, а не загальні припущення як самої обґрунтованої підозри, так і наявності конкретних ризиків, передбачених ч. 1 ст. 177 КПК України; а також «достатні підстави» у світлі практики ЄСПЛ мають оцінюватися динамічно, а суди зобов'язані наводити переконливі аргументи, чому саме обмеження свободи є виправданим.

Наукове дослідження Бабій С.В. має, окрім теоретичної, і практичну спрямованість, адже викладений матеріал, наведені висновки, положення та пропозиції можуть бути використані у: науково-дослідній сфері – для подальшого дослідження особливостей реалізації галузевих засад кримінального провадження під час обрання, зміни, скасування тримання під вартою; правотворчій діяльності – для удосконалення норм чинного КПК України й інших нормативно-правових актів; правозастосовній діяльності – для забезпечення ефективної діяльності слідчих, прокурорів, слідчих суддів, судів під час застосування до особи найсуворішого запобіжного заходу - тримання під вартою; науково-педагогічній діяльності – при викладанні дисципліни «Кримінальний процес», а також спеціальних курсів «Права людини в сфері кримінальної юстиції», «Сучасні проблеми кримінального та кримінально-процесуального права», «Актуальні питання сучасного кримінального провадження» та інші, а також для підготовки підручників, науково-практичних посібників, практикумів із зазначених дисциплін.

Основні результати дисертаційного дослідження Бабій С.В. пройшли належну апробацію шляхом публікації положень дисертацій у фахових виданнях та виступах, обговорень на науково-практичних конференціях.

Зміст дисертації свідчить, що дисертаційне дослідження Бабій С.В. виконано на високому науковому рівні, проаналізований значний обсяг теоретичного та нормативного матеріалу, досліджено великий об'єм правозастосовної практики, робота містить ряд цікавих нових висновків та пропозицій. Дослідження ґрунтується на виваженій самостійній роботі над темою дисертації.

У процесі підготовки дисертації Бабій Світлана Володимирівна плідно співпрацювала з науковим керівником протягом усього терміну навчання в аспірантурі, результатом чого є написання дисертаційного дослідження. Здобувач виконав індивідуальний план наукової роботи та індивідуальний навчальний план у повному обсязі. Всі заплановані види робіт були виконані своєчасно.

Щодо загальної оцінки роботи Бабій Світлани Володимирівни у процесі підготовки дисертації та виконання індивідуального плану наукової роботи та індивідуального навчального плану вона оцінюється на відмінно.

Викладене дозволяє зробити висновок про те, що дисертація Бабій Світлани Володимирівни на тему: «Реалізація галузевих засад кримінального провадження під час обрання, зміни, скасування тримання під вартою» є самостійним науковим дослідженням, яке відповідає всім встановленим вимогам, може бути рекомендована до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії них наук за спеціальністю за спеціальністю 081 Право, галузі знань 08 Право у разовій спеціалізованій вченій раді, а її автор заслуговує, на основі захисту, присвоєння наукового ступеня доктора філософії.

У **обговоренні** дисертаційного дослідження брали участь:

Кандидат юридичних наук, доцент Гуртієва Л.М. відзначила високий рівень дослідження, його ґрунтовність, високий рівень володіння здобувачем матеріалом. Звернула увагу на високий рівень роботи. Вказала на те, що робота Бабій Світлани Володимирівни на тему «Реалізація галузевих засад кримінального провадження під час обрання, зміни, скасування тримання під вартою», подана на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» є завершеним та якісним дослідженням, що містить наукові положення та науково обґрунтовані результати у галузі науки кримінального процесу, та може бути рекомендована до публічного захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

Кандидат юридичних наук, доцент Стоянов М.М. відзначив високий рівень дослідження, його ґрунтовність, високий рівень володіння здобувачем матеріалом. Порадив також провести анкетування працівників правоохоронних органів задля додаткової аргументації доцільності внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України. Вказав, що робота Бабій Світлани Володимирівни «Реалізація галузевих засад кримінального провадження під час обрання, зміни, скасування тримання під вартою», подана на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії за спеціальністю 081

«Право» є завершеним та якісним дослідженням, що містить наукові положення та науково обґрунтовані результати у галузі науки кримінального процесу, та може бути рекомендована до публічного захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

Кандидат юридичних наук, доцент Підгородинська А.В. відзначила високий рівень дослідження, його ґрунтовність, високий рівень володіння здобувачем матеріалом. Відзначила, великий масив правозастосовної практики, що було досліджено автором та зазначила, що робота Бабій Світлани Володимирівни на тему: «Реалізація галузевих засад кримінального провадження під час обрання, зміни, скасування тримання під вартою», подана на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» є завершеним та якісним дослідженням, що містить наукові положення та науково обґрунтовані результати у галузі науки кримінального процесу, та може бути рекомендована до публічного захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

Кандидат юридичних наук, доцент Мурзановська А.В. зазначила достатньо цікавий зміст дисертаційного дослідження, його ґрунтовність, високий рівень володіння здобувачем матеріалом. Відзначила, що робота Бабій Світлани Володимирівни на тему: «Реалізація галузевих засад кримінального провадження під час обрання, зміни, скасування тримання під вартою», подана на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» є завершеним та якісним дослідженням, що містить наукові положення та науково обґрунтовані результати у галузі науки кримінального процесу, та може бути рекомендована до публічного захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

Доктор юридичних наук, професор Торбас О.О. відзначив обґрунтованість та повноту викладених основних наукових положень та доцільність використання розроблених практичних рекомендацій. Порадив звернути увагу на необхідність подання сформованих автором пропозицій до законодавчого органу України задля впровадження результатів дисертації у законотворчу діяльність. Відмітив значну емпіричну базу дослідження та кількість використаних джерел. Зазначив, що дисертаційне дослідження Бабій Світлани Володимирівни на тему: «Реалізація галузевих засад кримінального провадження під час обрання, зміни, скасування тримання під вартою», подане на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право», може бути рекомендована до публічного захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

Кандадит юридичних наук Завтур В.А. відзначив високий рівень дослідження, його ґрунтовність, високий рівень володіння здобувачем матеріалом. Порекомендував провести опитування серед суддів та адвокатів щодо доцільності внесення змін до КПК України, які пропонують дисертанткою. Зазначив, що робота Бабій Світлани Володимирівни на тему: «Реалізація галузевих засад кримінального провадження під час обрання, зміни, скасування тримання під вартою», подана на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право», може бути рекомендована до публічного захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

Доктор юридичних наук, професор Аленін Ю.П. констатував доцільність та слушність пропозицій та рекомендацій, відзначених у дисертаційному дослідженні, порадив пошукати можливість впровадження цих результатів у практичну діяльність органів слідства, прокуратури та суду. Зазначив, що дисертація Бабій Світлани Володимирівни на тему: «Реалізація галузевих засад кримінального провадження під час обрання, зміни, скасування тримання під вартою», подана на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право», може бути рекомендована до публічного захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

На основі результатів обговорення присутніх на засіданні вирішили запропонувати наступний

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення дисертації Бабій Світлани Володимирівни на тему: «Реалізація галузевих засад кримінального провадження під час обрання, зміни, скасування тримання під вартою», поданої на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»

Обґрунтування вибору теми дослідження. Тримання під вартою є одним з найбільш жорстких запобіжних заходів, який безпосередньо обмежує конституційне право на свободу та особисту недоторканність. Саме на стадії його обрання, зміни чи скасування найбільш гостро постає питання дотримання балансу між інтересами слідства (запобігання втечі, перешкоджання розслідуванню) та фундаментальними правами особи. У цьому зв'язку особливого значення набуває дотримання галузевих засад кримінального провадження – презумпції невинуватості, забезпечення права на захист, свободи від самовикриття, публічності, заборони подвійного притягнення до відповідальності. Дослідження того, як саме галузеві засади (принципи) кримінального провадження впливають на цю рівновагу, є ключовим для запобігання свавільним рішенням..

Прагнення України до членства в ЄС, зобов'язує привести своє законодавство та правозастосовну практику у відповідність до європейських стандартів. Європейський суд з прав людини (далі - ЄСПЛ) у своїй практиці сформував високі вимоги щодо обґрунтованості, необхідності та пропорційності застосування тримання під вартою. Дане дослідження дозволить визначити, наскільки національна практика відповідає цим стандартам, і запропонувати шляхи її удосконалення.

Аналіз вітчизняної судової практики свідчить про значну кількість скарг на обрання та продовження тримання під вартою, а також на різницю в підходах окремих судів. Часто рішення приймаються формально, без глибокого аналізу всіх обставин справи з точки зору дотримання галузевих засад кримінального

провадження, що призводить до порушень прав громадян та підриву довіри до правосуддя.

Питання реалізації галузевих засад кримінального провадження, висвітлювалися в працях багатьох українських та зарубіжних учених, зокрема таких як: Ю.П. Аленін, О.Р. Балацька, Р.В. Бараннік, В.В. Бережанська, Н.Р. Бобечко, В.В. Вапнярчук, Т.В. Волошанівська, В.К. Волошина, О.І. Галаган, Д.М. Говорун, Ю.О. Гурджі, Ю.М. Грошевий, О.Г. Дехтяр, Л.В. Карабут, О.В. Карнаухов, О.А. Коваль, А.М. Колодій, А.В. Кочура, В.В. Крижанівський, О.П. Кучинська, А.В. Лапкін, В.Т. Маляренко, М.М. Михеєнко, О.О. Мохонько, В.В. Навроцька, Г.М. Омельяненко, С.П. Погребняк, В.І. Сліпченко, В.В. Смірнова, О.С. Степанов, О.В. Стрілецька, В.М. Тертишник, Т.І. Фулей, Ю.В. Циганюк та інші. Різні проблемні питання застосування запобіжних заходів, в тому числі і тримання під вартою, досліджувались у працях Ю.П. Аленіна, О.В. Винокурова, В. І. Галагана, Н.В. Глинської, І.В. Гловюк, Ю.М. Грошевого, А.Л. Даля, А.А. Жук, О.Г. Журавльова, В.А. Завтура, О.В. Капліної, О.Ю. Костюченко, О.П. Кучинської, Д.Є. Лук'янчикова, А.М. Мельник, В.Т. Нора, М. А. Погорецького, Л. Д. Удалової, В.І. Фаринника, Ю.В. Циганюк, В.П. Шибіко, О.Г. Шило, М.Є. Шумила та інших.

Не зважаючи на те, що кожен із вище вказаних науковців зробив істотний вклад у дослідження проблематики реалізації галузевих засад кримінального провадження та застосування тримання особи під вартою, однак в переважній більшості ці питання розглядалися окремо. Водночас у науці кримінального процесу України до цього часу не було самостійного комплексного дисертаційного дослідження проблем реалізації галузевих засад кримінального провадження під час обрання, зміни або скасування тримання особи під вартою.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження виконано відповідно до Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року, затверджених Указом Президента України від 30.09.2019 року № 722/2019, а саме п. 16 - сприяння побудові миролюбного і відкритого суспільства в інтересах сталого розвитку, забезпечення доступу до правосуддя для всіх і створення ефективних, підзвітних та заснованих на широкій участі інституцій на всіх рівнях; Національної стратегії у сфері прав людини, затвердженої Указом Президента України від 24.03.2021 року № 119/2021, в частині впровадження ефективних засобів юридичного захисту та компенсаційних механізмів за порушення конвенційних прав особи; а також плану науково-дослідної роботи кафедри кримінального процесу Національного університету «Реформування кримінального процесуального, кримінально-виконавчого права та оперативно-розшукової діяльності в умовах євроінтеграції та протидії злочинності в епоху цифрового суспільства» у межах виконання теми науково-дослідної роботи Національного університету «Одеська юридична академія» «Правове та соціальне життя України у людиноцентристському вимірі в цифрову еру» на 2021-2025 роки.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є визначення особливостей реалізації галузевих засад кримінального провадження при

обранні, зміні та скасуванні тримання особи під вартою, а також формулювання окремих пропозицій щодо вдосконалення чинного кримінального процесуального законодавства з метою удосконалення механізму реалізації зазначених засад.

Для досягнення поставленої мети у дисертації вирішувалися такі завдання:

- визначити основні доктринальні положення щодо поняття та сутності засад кримінального провадження;
- встановити сучасні підходи до класифікації засад кримінального процесу;
- охарактеризувати основні риси галузевих засад кримінального процесу та систематизувати їх;
- встановити характерні особливості процедури застосування до особи запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою;
- проаналізувати особливості реалізація презумпції невинуватості під час застосування до особи тримання під вартою;
- визначити прояв свободи від самовикриття та права не свідчити проти близьких родичів та членів сім'ї при застосування тримання під вартою;
- встановити особливості дотримання заборони двічі притягувати до кримінальної відповідальності за одне і те саме правопорушення при застосування тримання під вартою;
- з'ясувати механізм реалізації забезпечення права на захист під час застосування до особи тримання під вартою;
- встановити порядок реалізації засади публічності під час застосування до особи тримання під вартою;
- проаналізувати проблематику належного обґрунтування необхідності тримання під вартою та забезпечення реалізації галузевих засад при застосуванні до особи тримання під вартою;
- охарактеризувати особливості реалізація засади забезпечення прав і законних інтересів потерпілого під час застосування до особи тримання під вартою;
- сформулювати пропозиції щодо вдосконалення кримінального процесуального законодавства в частині реалізації галузевих засад кримінального провадження під час обрання, зміни або скасування тримання під вартою.

Об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження є правовідносини, які виникають в процесі реалізації галузевих засад кримінального провадження під час обрання, зміни або скасування тримання під вартою.

Предмет дослідження. Предметом дослідження є реалізації галузевих засад кримінального провадження під час обрання, зміни або скасування тримання під вартою.

Методи дослідження. Методологічним підґрунтям дисертаційного дослідження виступає комплекс загальнонаукових та спеціальних методів наукового дослідження. За допомогою діалектичного методу визначено сутність галузевих засад кримінального провадження (п. 1.3), встановлено особливості процедури застосування до особи тримання під вартою (п. 2.1), а також сутність

такої нової засади як «забезпечення прав і законних інтересів потерпілого» (п. 3.2.) та інші. Системний метод та метод системно-структурного аналізу дозволив провести класифікацію засад кримінального провадження (п. 1.2), визначити систему галузевих засад кримінального провадження (п. 1.3), тощо. Порівняльно-правовий метод використовувався при здійсненні порівняння міжнародно-правових актів із кримінальним процесуальним законодавством України, а також із процесуальним законодавством зарубіжних країн (розділи 1, 2,3). Формально-юридичний метод було застосовано при визначенні понятійно-категоріального апарату дослідження, аналізі положень чинного кримінального процесуального законодавства, рішень Європейського суду з прав людини, а також при встановлені особливостей реалізації галузевих засад під час обрання, зміни або скасування тримання під вартою (розділи 1, 2, 3). Логіко-нормативний метод використовувався при формулюванні змін та доповнень до чинного кримінального процесуального законодавства України (розділи 1, 2, 3).

Теоретичною основою дисертаційного дослідження виступають дослідження українських та зарубіжних вчених у галузі загальної теорії права, кримінального, кримінально-процесуального та інших галузей права.

Нормативну базу дисертаційного дослідження складають міжнародні нормативно-правові акти Конституція України, Кримінальний процесуальний кодекс України, рішення Конституційного Суду України, закони та підзаконні нормативно-правові акти. Емпіричну базу дослідження складають рішення Європейського суду з прав людини, рішення Верховного Суду та інших судів України.

Наукова новизна отриманих результатів. Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертація є першим у науці кримінального процесуального права комплексним дослідженням реалізації галузевих засад кримінального провадження під час обрання, зміни, скасування тримання під вартою. За результатами дисертаційного дослідження отримано наступні результати, що мають наукову новизну:

вперше

- запропоновано в якості окремої галузевої засади кримінального провадження виділяти такий принцип як «забезпечення прав і законних інтересів потерпілого» під яким слід розуміти кримінально-процесуальну діяльність суб'єктів, які ведуть провадження, спрямовану на забезпечення прав і захист законних інтересів потерпілого, відновлення його майнових та інших порушених кримінальним правопорушенням прав, а також обґрунтовано необхідність її законодавчої регламентації у системі загальних засад кримінального провадження, передбачених ст. 7 КПК України;

- з метою забезпечення дотримання засади презумпції невинуватості запропоновано варіант правової регламентації обмеження загального сукупного строку тримання обвинуваченого під вартою під час розгляду кримінального провадження у суді першої інстанції, що не повинен перевищувати 6 місяців, з можливістю його продовження до 12 місяців лише у провадженнях про тяжкі та особливо тяжкі злочини;

- викладено наукову позицію про необхідність покладення на слідчого суддю, суд обов'язку виконання засади публічності, що полягає у зобов'язані забезпечити законний, обґрунтований та справедливий розгляд та вирішення тих питання, що винесені на їх розгляд учасниками кримінального провадження та віднесені до їх повноважень КПК, для виконання завдань кримінального провадження та запропоновано варіант його процесуальної регламентації у ст. 25 КПК;

- сформульовано варіант правової регламентації у КПК України комплексу процесуальних прав потерпілого спрямованих на забезпечення його прав і законних інтересів під час застосування тримання підозрюваного, обвинуваченого під вартою, що повинно включати наступні права: право потерпілого, законного представника, представника бути повідомленим про розгляд клопотання про застосування запобіжного заходу, брати участь у судовому засіданні, виступати в судовому засіданні, викладаючи свою позицію та аргументи, висловлювати свою думку щодо необхідності застосування певного заходу та його виду, зокрема наполягати на триманні під вартою підозрюваного, обвинуваченого;

- аргументовано твердження про самостійне право потерпілого, його представника ініціювати перед слідчим суддею, судом питання застосування до підозрюваного, обвинуваченого запобіжного заходу у випадках, коли слідчий, прокурор взагалі не ініціюють це питання, а також право потерпілого, його представника самостійно звертатися до слідчого судді, суду з клопотаннями про зміну запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою на інший і навпаки та про скасування тримання під вартою, якщо це буде відповідати його законним інтересам;

удосконалено

- механізм реалізації презумпції невинуватості та забезпечення доведеності вини під час застосування до особи тримання під вартою шляхом закріплення до КПК наступних положень щодо: а) встановлення конкретної вимоги про обов'язок слідчого, прокурора доводити наявність підстав для застосування запобіжного заходу; б) встановлення заборони слідчому судді, суду при вирішенні питання про застосування запобіжного заходу, досліджувати докази, отримані незаконним шляхом; в) встановлення положення про те, що сам факт застосування до підозрюваного, обвинуваченого тримання під вартою не означає визнання її винуватою у вчиненні кримінального правопорушення чи покарання особи;

- підстави для застосування запобіжних заходів спрямоване на забезпечення дотримання засади заборони двічі притягувати до кримінальної відповідальності за одне і те саме правопорушення шляхом встановлення обов'язку слідчого прокурора, слідчого судді, суду перевіряти відсутність вирок суду, який набрав законної сили, або ухвали суду про закриття кримінального провадження по тому самому обвинуваченню, або нескасованої постанови слідчого, дізнавача, прокурора про закриття кримінального провадження з підстав, передбачених пунктами 1, 2, 4, 9 частини 1 статті 284 КПК, у кримінальному

провадженні щодо того самого діяння, що розслідувалося з дотриманням вимог щодо підслідності;

- механізм реалізації засади забезпечення права на захист під час застосування до особи найсуворішого запобіжного заходу – тримання під варто шляхом закріплення у КПК відповідного положення, що вимагало б від слідчого судді, суду реагувати на випадки явної некомпетентності та неефективності захисту під час розгляду питання обрання або зміни цього запобіжного заходу шляхом вжиття необхідних заходів для заміни захисника;

- процедуру реалізації права на захист під час звернення до прокурора з клопотанням про скасування тримання під вартою як запобіжного заходу для проходження військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період, шляхом надання відповідного права і захиснику підозрюваного, обвинуваченого звернутися до прокурора із відповідним клопотанням з обов'язковим зазначенням про погодження самого підозрюваного, обвинуваченого з таким клопотанням;

- механізм реалізація засади публічності під час застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою шляхом уточнення процедури її реалізації через: а) ініціювання обрання щодо підозрюваного, обвинуваченого такого виду запобіжного заходу; б) ініціювання продовження строку тримання під вартою, зміну такого виду запобіжного заходу на інший; в) участь в розгляді цього клопотання, його обґрунтування; г) обов'язок слідчого судді, суду обґрунтовувати прийняті рішення за результатами розгляду відповідних клопотань щодо застосування щодо особи тримання під вартою; г) їх оскарження стороною обвинувачення;

набуло подальшого розвитку

- формулювання ключових ознак галузевих засад кримінального провадження, до яких необхідно відносити наступні: 1) притаманні лише галузі кримінального процесуального права, забезпечують його цілісність та єдність; 2) в основному закріплені у кримінальному процесуальному законодавстві (хоча деякі через важливість знаходять своє відображення так само і в КУ); 3) покликані забезпечувати ефективне регулювання кримінально-процесуальних відносин; 4) направленні на виконання завдань кримінального провадження; 5) відображають сутність й структуру проваджень, стадій та інститутів кримінального процесу; 6) реалізуються в усіх, декількох або одній кримінально-процесуальній стадії; 7) порушення такого принципу є істотним порушенням вимог кримінального процесуального закону та тягне застосування заходів кримінально-процесуальної відповідальності або заходів захисту;

- уточнення змісту стандарту доказування «достатні підстави» в аспекті обґрунтування необхідності тримання особи під вартою, що полягає в тому, що сторона обвинувачення має надати конкретні й перевірювані факти, а не загальні припущення як самої обґрунтованої підозри, так і наявності конкретних ризиків, передбачених ч. 1 ст. 177 КПК України; а також «достатні підстави» у світлі практики ЄСПЛ мають оцінюватися динамічно, а суди зобов'язані наводити переконливі аргументи, чому саме обмеження свободи є виправданим;

- аргументація шляхів вирішення виявлених проблем обґрунтування необхідності тримання особи під вартою, які тягнуть порушення тих чи інших галузевих засад кримінального провадження через: запровадження методичних рекомендацій для суддів щодо оцінки належного обґрунтування рішень; посилення контролю за дотриманням стандартів ЄСПЛ у судовій практиці; системне навчання суддів і прокурорів у сфері прав людини; а також розширення практики застосування альтернативних запобіжних заходів, зокрема домашнього арешту та застави;

- положення про необхідність вдосконалення механізму та порядку забезпечення безперешкодного права потерпілого, його представника на оскарження ухвали слідчого судді про застосування запобіжного заходу або про відмову у цьому до суду апеляційної інстанції незалежно від їх участі у судовому розгляді цього питання в суді.

Практичне значення одержаних результатів. Висновки та пропозиції, які містяться в дисертації, можуть бути використані в:

– *науково-дослідній сфері* – для подальшого дослідження особливостей реалізації галузевих засад кримінального провадження під час обрання, зміни, скасування тримання під вартою;

– *правотворчій діяльності* – для удосконалення норм чинного КПК України й інших нормативно-правових актів;

– *правозастосовній діяльності* – для забезпечення ефективної діяльності слідчих, прокурорів, слідчих суддів, судів під час застосування до особи найсуворішого запобіжного заходу - тримання під вартою;

– *науково-педагогічній діяльності* – при викладанні дисципліни «Кримінальний процес», а також спеціальних курсів «Права людини в сфері кримінальної юстиції», «Сучасні проблеми кримінального та кримінально-процесуального права», «Актуальні питання сучасного кримінального провадження» та ін. (Акт впровадження Національного університету «Одеська юридична академія» від 29 вересня 2025 року), а також для підготовки підручників, науково-практичних посібників, практикумів із зазначених дисциплін.

Особистий внесок здобувача. Наукові ідеї та положення, що викладені в дисертації та винесені на захист, мають самостійний характер. Результати дисертаційного дослідження, сформульовані у ній висновки та рекомендації обґрунтовано на основі особистих досліджень.

Апробація результатів дослідження. Положення та висновки дисертаційного дослідження обговорювались під час засідання кафедри кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія». Основні результати наукового дослідження були висвітлені у доповідях на наукових, науково-практичних конференціях, зокрема на: Всеукраїнській науково-практичній конференції з нагоди 20-річчя кафедри кримінального процесу і криміналістики Львівського національного університету імені Івана Франка (м. Львів, 24 січня 2020 року); Міжнародній науково-практичній конференції «Правове життя сучасної України» (м. Одеса,

15 травня 2020 року); Всеукраїнській науковій конференції молодих вчених «Сталий розвиток суспільства та держави: сучасні виклики та перспективи розвитку» (м. Одеса, 27 листопада 2020 року); Міжнародній науково-практичній конференції з нагоди 30-річчя проголошення незалежності України та 25-річчя прийняття Конституції України «Наука та суспільне життя України в епоху глобальних викликів людства у цифрову еру» (м. Одеса, 21 травня 2021 року); Міжнародній науково-практичній конференції присв. до 75-річчя д.ю.н., проф. Ю.П. Аленіна «Кримінальна юстиція сучасної України: виклики та перспективи» (м. Одеса, 20 листопада 2021 року); Міжнародній науково-практичній конференції до 25-річчя Національного університету «Одеська юридична академія» та 175-річчя Одеської школи права «Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів XXI століття» (м. Одеса, 17 червня 2022 року); Міжнародній науково-практичній конференції «Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень» (м. Одеса, 19 травня 2023 року); Міжнародній науково-практичній конференції «Європейські орієнтири України: нові виміри у воєнний час» (м. Одеса, 16 травня 2025 р.).

Публікації. Основні положення, теоретичні висновки та практичні рекомендації, які містяться в дисертації, відображені в 10 публікаціях, у тому числі у 3 наукових статтях, опублікованих у фахових виданнях, перелік яких затверджено МОН України, та 7 тезах доповідей на всеукраїнських і міжнародних наукових, науково-практичних конференціях.

Список публікацій здобувача за темою дисертації та відомості про апробацію матеріалів дисертації:

Список публікацій здобувача, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації

1. Бабій С.В. Визначення системи галузевих засад кримінального провадження. *Юридичний бюлетень.* 2021. № 19. С. 143-149. URL : http://www.lawbulletin.oduvs.od.ua/archive/2021/19/21.pdf

2. Бабій С.В. Особливості реалізації окремих галузевих засад кримінального провадження під час застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою. *Юридичний електронний науковий журнал.* 2023. № 10. С. 527-530. URL : http://lsej.org.ua/10_2023/128.pdf

3. Бабій С.В. Проблемні питання реалізації забезпечення права на захист під час застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою. *Право і суспільство.* 2023. № 5. С. 212-218. URL : http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2023/5_2023/32.pdf

Список публікацій здобувача, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації та додатково відображають її наукові результати

1. Бабій С.В. Деякі аспекти реалізації забезпечення права на захист під час обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою. *Кримінальний процес і криміналістика: виклики часу*: матеріалами Всеукраїнської наук.-практ. Конф. з нагоди 20-річчя кафедри кримінального процесу і криміналістики львівського національного університету імені Івана Франка (м. Львів, 24 січн. 2020 р.). Львів. Львівський нац. ун-т імені Івана Франка, 2020. С. 54-62.

2. Бабій С.В. Дотримання презумпції невинуватості при застосуванні запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою. *Правове життя сучасної України* : у 3 т. : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 15 трав. 2020 р.). Нац. ун-т. «Одес. юрид. акад.». Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2020. Т. 3. С. 277-281. URL : https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/143f90fa-a337-4ce5-973b-d8852b428d24/content

3. Бабій С.В. Реалізація засади публічності під час застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою. *Сталий розвиток суспільства та держави: сучасні виклики та перспективи розвитку* : у 2 т. : матеріали Всеукр. наук. конф. молодих вчених (м. Одеса, 27 лист. 2020 р.). Нац. ун-т. «Одес. юрид. акад.». Т. 2. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2020. С. 138-140.

4. Бабій С.В. Проблемні питання реалізації засади свободи від самовикриття під час розгляду клопотання про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою. *Наука та суспільне життя України в епоху глобальних викликів людства у цифрову еру* (з нагоди 30-річчя проголошення незалежності України та 25-річчя прийняття Конституції України) : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 21 трав. 2021 р.). Нац. ун-т. «Одес. юрид. акад.». Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. Т. 2. С. 333-337. URL : https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/9e8bb012-9b13-4705-9115-e4bd193a733e/content

5. Бабій С.В. Деякі питання реалізації забезпечення права на захист під час застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою в умовах воєнного стану. *Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів XXI ст.* (до 25-річчя Національного університету «Одеська юридична академія» та 175-річчя Одеської школи права) : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 червн. 2022 р.). Нац. ун-т. «Одес. юрид. акад.». Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. Т. 1. С. 914-917. URL : https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/afa57f38-55e5-48fa-b8b1-9ba286b714ef/content

6. Бабій С.В. Порушення засад кримінального провадження у випадку розгляду питання про продовження строку дії запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою у судовому засіданні під час оголошення повітряної тривоги. *Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень* : у 2 т. : матер. Міжнар. наук.- практ. конф. (м. Одеса, 19 трав. 2023 р.). Нац. ун-т. «Одес. юрид. акад.». Одеса :

Видавництво «Юридика», 2023. Т. 2. С. 327-330. URL : https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/7f96efe5-f80c-4209-b4a9-5e18bd117194/content

7. Бабій С.В. Щодо дотримання заборони двічі притягувати до кримінальної відповідальності за одне і те саме правопорушення під час застосування до особи тримання під вартою. *Європейські орієнтири України: нові виміри у воєнний час* : у 2 т.: матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 16 травня 2025 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2025. Т. 1. 772 с. С. 598-601. URL : https://dspace.onua.edu.ua/items/e00135ce-2aee-4ef4-afa0-a7930cd24269

Характеристика особистості здобувача. Бабій Світлана Володимирівна у 2019 році здобула ступінь вищої освіти магістр за спеціальністю «Право» у Національному університеті «Одеська юридична академія». Наразі працює начальником юридичного відділу УАГ «АВТОКРАФТ» ТОВ «МОТОРКРАФТ», адвокат.

Особистий внесок здобувача. Викладені в дисертації положення, які виносяться на захист, розроблені автором особисто.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація написана сучасною науковою мовою, стиль викладання відповідає прийнятному у науковій літературі й забезпечує легкість та доступність сприйняття наукових положень, висновків і рекомендацій дисертаційного дослідження.

Дисертація відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44 (зі змінами).

Загальний висновок. Враховуючи викладене вважаємо, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Бабій Світлани Володимирівни на тему «Реалізація галузевих засад кримінального провадження під час обрання, зміни, скасування тримання під вартою», відповідає спеціальності 081 «Право», вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (зі змінами), Вимогам до оформлення дисертації, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40 (зі змінами) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44 (зі змінами) та **рекомендується до захисту на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».**

У результаті відкритого голосування учасники засідання фахового семінару в кількості 14 осіб подали голоси «за». Ніхто із учасників фахового семінару не проголосував «проти» рекомендації дисертаційної роботи Бабій Світлани Володимирівни до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді. Науковий керівник Волошина В.К. участі в голосуванні не приймала.

УХВАЛИЛИ:

1. Затвердити висновок про дисертаційне дослідження Бабій Світлани Володимирівни на тему «Реалізація галузевих засад кримінального провадження під час обрання, зміни, скасування тримання під вартою», представленої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

2. Констатувати, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Бабій Світлани Володимирівни відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (зі змінами), Вимогам до оформлення дисертації, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40 (зі змінами) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44 (зі змінами).

3. Рекомендувати дисертацію Бабій Світлани Володимирівни на тему «Реалізація галузевих засад кримінального провадження під час обрання, зміни, скасування тримання під вартою» до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право».

4. Запропонувати Вченій раді наступний склад разової спеціалізованої вченої ради для проведення публічного захисту:

Голова: завідувач кафедри кримінального процесу, д.ю.н, професор Торбас Олександр Олександрович;

Офіційний опонент: завідувач кафедри кримінального права та кримінально-правових дисциплін Полтавського юридичного інституту Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, д.ю.н., професор Тітко Іван Андрійович;

Офіційний опонент: доцент кафедри кримінального процесу та криміналістики Одеського державного університету внутрішніх справ, к.ю.н. Марченко Олена Анатоліївна;

Рецензент: професор кафедри кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія», д.ю.н., професор Аленін Юрій Павлович;

Рецензент: доцент кафедр кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія», к.ю.н., доцент Пожар Вадим Георгійович.

Результати голосування присутніх на засіданні докторів та кандидатів наук за профілем поданої на розгляд дисертації: за – 14; проти – немає; утримались – немає; науковий керівник участі у голосуванні не приймав.

Головуючий на засіданні,
завідувач кафедри кримінального процесу
Національного університету
«Одеська юридична академія»,
доктор юридичних наук, професор Олександр ТОРБАС